

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

**по конституционно дело № 14/2026
г.**

Надежда Йорданова, Божидар
Божанов и Ивайло Мирчев -
народни представители в 52-рото
Народно събрание и част от
народните представители,
подписали искането, по което е
образувано к.д. № 14/2026 г.

**във връзка с постъпилото по
делото мнение на проф. дн Надя
Златева**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с постъпилото по делото мнение на проф. дн Надя Златева и изложените в него математически изводи поддържаеме изцяло направеното искане за установяване на противоконституционност на Указ № 170 от 29 май 2026 г. на президента на Република България в оспорената му част, като считаме за необходимо да изложим следните допълнителни съображения.

На първо място, споделяме изцяло извършените в мнението математически изчисления и направения въз основа на тях извод, че при наличието на допълнително ограничение никоя партия или коалиция да няма мнозинство в ЦИК методът на Хеър-Ниймайер допуска различни модификации, които могат да доведат до различен красен резултат. Както е посочено в мнението, при т.нар. вариант I („pragmatic modification“) първоначалното разпределение се извършва върху всички места, след което местата над допустимия максимум се преразпределят между

останалите политически сили, докато при вариант II („principled modification“) максимално допустимият брой места на партията с мнозинство се определя предварително, а останалите места се разпределят чрез ново прилагане на метода между останалите партии и коалиции. При конкретната конфигурация на 52-рото Народно събрание двата подхода могат да доведат съответно до разпределения (7, 3, 2, 2, 1) и (7, 3, 3, 1, 1). Именно това обстоятелство има съществено правно значение. Различието между двата резултата не представлява аритметична грешка, а е следствие от избора на различен алгоритъм за съвместяване на метода на най-големия остатък със законовото ограничение за липса на мнозинство в ЦИК. Следователно изборът между двата подхода непосредствено определя обема на представителството на отделните парламентарно представени партии и коалиции и поради това не може да бъде разглеждан като чисто технически или математически въпрос.

На второ място, не споделяме правната предпоставка, въз основа на която в мнението е изграден примерът на стр. 6. Там при прилагане на вариант II към хипотетична конфигурация партия Е, разполагаща с 10 народни представители, не получава нито едно място в ЦИК, като именно този резултат е използван като аргумент срещу последователното прилагане на вариант II. Резултатът произтича от предварително заявеното в мнението допускане, че при математическия анализ не се отчита изискване всяка парламентарно представена партия или коалиция да има представител в ЦИК, тъй като такова изискване не било изрично формулирано в чл. 46 ИК. Според нас подобно разбиране не следва от систематичното тълкуване на Изборния кодекс. Съгласно чл. 46, ал. 3 ИК членовете на ЦИК се предлагат от парламентарно представените партии и коалиции, а по силата на ал. 4 комисията се назначава въз основа на техните предложения. Чл. 47, ал. 1 ИК от своя страна предвижда участието на парламентарно представените партии и коалиции в публичните консултации чрез представяне на мотивирани предложения за състава на комисията. Тези разпоредби, разгледани във връзка с изискването на чл. 46, ал. 8 ИК да бъде запазено съотношението между парламентарно представените партии и коалиции, очертават законов модел на политическо представителство, който не допуска парламентарно представена политическа сила да бъде изцяло изключена от състава на ЦИК единствено като последица от използвания алгоритъм. Макар Кодексът да не съдържа самостоятелно формулирано в чл. 46, ал. 8 правило с израза „не по-малко от един член“, неговото съдържание не може да бъде определяно изолирано от останалите алинеи на същия член и от уредената в чл. 47 ИК процедура. Обратното тълкуване би означавало парламентарно представена

партия или коалиция да участва по силата на закона в процедурата за конституиране на ЦИК, но при определени числови конфигурации да бъде предварително лишена от каквото и да е представителство в органа. Подобен резултат трудно би могъл да бъде съвместен и с конституционния принцип на политическия плурализъм по чл. 11, ал. 1 от Конституцията. Поради това примерът на стр. 6 не представлява правно допустима конфигурация на състава на ЦИК и не може да обоснове извода, че вариант II следва да бъде изоставян винаги когато вариант I може да произведе математическо решение. Той показва единствено резултата от математически модел, при който не е отчетено още едно относимо правно ограничение.

На трето и най-съществено място, не споделяме извода в края на мнението, според който конфигурациите на Народното събрание следва да бъдат разделени на две групи и вариант I да се използва, когато той намира решение, а вариант II - само когато вариант I не може да намери такова. Подобен подход може да бъде обоснован от гледна точка на математическата оптимизация, но е несъвместим с изискванията на принципа на правовата държава. Изборният кодекс установява еднакви правила за формиране на ЦИК независимо от конкретния състав на действащото Народно събрание. Начинът на приложение на закона трябва да бъде предварително определим и еднакъв, а не да се избира *ex post* в зависимост от това какъв резултат произвеждат конкретните числови данни. Критерият дали вариант I в конкретния случай намира решение или не намира такова не се съдържа в Изборния кодекс. Въвеждането му би създавало допълнително правило, според което първо се прилага един алгоритъм, а при неговата неприложимост се преминава към друг. Това само по себе си представлява нова методика за приложение на закона. Особено показателен в тази връзка е изводът в мнението, че вариант I не винаги е способен да произведе решение, тъй като при определени конфигурации могат да останат неразпределени места, докато вариант II намира решение при наличието на партия с мнозинство. Именно тази констатация изключва възможността вариант I да бъде възприет като общо и последователно правило за приложение на чл. 46, ал. 8 ИК. Законът не може да има различен алгоритъм на приложение според това дали първоначално предпочитаният алгоритъм е способен да произведе законосъобразен резултат в конкретния случай. Този извод следва и от принципа на правната сигурност като елемент на правовата държава по чл. 4, ал. 1 от Конституцията. В трайната си практика Конституционният съд свързва правната сигурност с последователността, предвидимостта и стабилността на правното регулиране, като приема, че законосъобразността на държавното управление е конституционно

изискване, което прави упражняването на държавната власт предвидимо (Решение № 1 от 2005 г. по к.д. № 8/2004 г., Решение № 10 от 2012 г. по к.д. № 15/2011 г. и Решение № 3 от 2017 г. по к.д. № 11/2016 г.) В областта на изборното право това изискване има особена тежест. Недопустимо е едни и същи законови разпоредби да бъдат прилагани чрез различни алгоритми според текущото парламентарно съотношение, още повече когато изборът между тези алгоритми пряко променя представителството на конкретни политически субекти в изборната администрация. В противен случай законът престава предварително да определя правната последица и оставя на органа, който го прилага, възможността да избере начина за нейното постигане след като вече са известни конкретните числа и съответно политическият резултат от всеки възможен подход. Поради това считаме, че ограничението на чл. 46, ал. 8, изречение трето ИК следва да бъде възприемано като предварително и конститутивно условие на самото разпределение, а не като последваща корекция на вече извършено разпределение. След като законът безусловно постановява, че представителите на една партия или коалиция не могат да имат мнозинство в комисията, броят на местата, който надхвърля този законов максимум, не може да продължи да участва при определяне на пропорционалността между останалите политически сили. В този смисъл от разгледаните в мнението подходи именно вариант II, при съобразяване на всички произтичащи от Изборния кодекс ограничения, представлява последователния подход, който може да бъде прилаган независимо от конкретното парламентарно съотношение. Обстоятелството, че от математическа гледна точка вариант I в определени случаи дава резултат, който е по-близък до първоначалното идеално котно съотношение, не може да промени този извод. Математическата оптималност не е самостоятелен юридически критерий за приложение на чл. 46, ал. 8 ИК. Законодателят е въвел императивно ограничение за липса на мнозинство и то следва да бъде изпълнено като част от правната рамка, в която се извършва пропорционалното разпределение.

Накрая, изложените в мнението математически съображения потвърждават и един от основните доводи в първоначалното искане. Щом съществуват различни математически признати способности за съвместяване на метода на Хеър-Ниймайер с ограничението за липса на мнозинство и тези способности могат да произведат различен политически резултат, изборът между тях не може да бъде извършен чрез правило, създадено с указ на президента, без достатъчно основание в закона. В противен случай чрез акт на президента се разрешава въпрос с първично нормативно съдържание относно начина, по който парламентарното представителство се трансформира в представителство в ЦИК.

По изложените съображения поддържахме изцяло направеното искане и неговия петитум и молим Конституционния съд да съобрази изложените допълнителни аргументи при произнасянето си по съществото на к.д. № 14/2026 г.

С УВАЖЕНИЕ:

Данел Върбанек,
Богдан Бонатов
Ивайло Мурзев